Jak przeprowadzić cykl – wskazówki dla nauczyciela

Przygotowanie

- Wydrukuj dla każdego ucznia karty pracy 1–5 i powtórkę, a sprawdzian (grupy A i B) – osobno.
- Cykl zakłada, że uczniowie znają książkę. Lekcję 1 zacznij od krótkiej rozmowy o tym, co zapamiętali.
- Do lekcji 1 potnij kartki do sortowania, a do lekcji 3 przygotuj koperty z paskami wydarzeń.
- Powieść jest chroniona prawem autorskim, dlatego karty zawierają własne opisy scen, a nie fragmenty książki. Nie kopiuj stron na karty pracy.

Klasa 4 i klasy 5–6

- W klasie 4 (podstawa 2026) „wybrana powieść z cyklu Magiczne drzewo" jest w wykazie przykładowych tekstów do omówienia. W klasach 5–6 (podstawa 2017 w brzmieniu z 2024 roku) książka jest na liście lektur uzupełniających. Przy każdej lekcji podano wymagania dla obu podstaw.
- W klasie 4 objaśniaj terminy: element realistyczny i fantastyczny, plan wydarzeń, otwarte zakończenie.
- W klasach 5–6 możesz poprosić o dłuższe odpowiedzi: zamiast jednego zdania – dwa, z przykładem z książki.

Fakty – na co uważać

- Filip ma 12 lat, Tosia 11, a Kuki 10. Wiki to zaczarowana ciotka Maryla.
- Opracowania różnie podają kolejność życzeń i osobę, której życzenie unosi dom w powietrze. Dlatego zadania o to nie pytają.
- Nie pytaj o instrumenty rodziców ani o miasto, w którym mieszka rodzina – źródła podają je różnie.
- W zadaniach liczy się książka, nie jej ekranizacja.

Ocenianie

- Karty pracy służą do ćwiczenia i informacji zwrotnej: zaznacz, co się udało, i napisz jedną radę.
- Sprawdzian ma 20 pkt i trwa 40 minut. Sprawdza znajomość treści (zadania 1–3), świat realistyczny i fantastyczny (4), przyczyny zdarzeń i wartości (5–6) oraz opowiadanie z dialogiem (7).
- W opowiadaniu przyznawaj punkty za każdy element z zasad oceniania. Sprawdzaj przede wszystkim zapis dialogu i zgodność bohaterów z książką.

PIERWSZA ŁAWKA

LEKCJA 1 Z 5 · „MAGICZNE DRZEWO. CZERWONE KRZESŁO" – CYKL 5 LEKCJI DLA KLAS 4–6

Skąd się wzięło czerwone krzesło? Świat zwyczajny i magiczny

Pytanie lekcji: Czy chcielibyście mieć krzesło, które spełnia życzenia? Lekcja 1 z 5. Uczniowie znają całą książkę.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasy 4–6
Cykl	„Magiczne drzewo. Czerwone krzesło" – cykl 5 lekcji dla klas 4–6 – lekcja 1 z 5
Temat lekcji	**Skąd się wzięło czerwone krzesło? Świat zwyczajny i magiczny**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa wstępna przy narysowanym krześle, czytanie opisu z ołówkiem, sortowanie kartek w parach, pytania do tekstu, dokończenie zdania na karteczce na koniec lekcji
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	egzemplarze książki, karta pracy 1, kartki z elementami świata przedstawionego (dodatek), karteczki

Cel ogólny

Poznanie początku historii i odróżnianie w powieści elementów realistycznych od fantastycznych.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń opowiada, jak powstało czerwone krzesło.
- Uczeń wymienia zasady działania krzesła.
- Uczeń odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych i podaje przykłady.
- Uczeń wyjaśnia, dlaczego w powieści przygód magia miesza się ze zwykłym życiem.

Cele w języku ucznia

- Opowiem, skąd wzięło się czerwone krzesło.
- Powiem, jak działa krzesło.
- Odróżnię to, co mogłoby się zdarzyć, od tego, co magiczne.
- Wyjaśnię, po co w książce są czary.

Wymagania z podstawy programowej

- **kl. 4: Polski IV–VI 2.4** – określa elementy świata przedstawionego i specyfikę fikcjonalnych tekstów literackich, w tym realistycznych oraz fantastycznych, jako różnych sposobów wyrażania myśli i emocji
- **kl. 4: Polski IV–VI 4.2** – przekształca cudze teksty, w tym formułuje pytania do tekstu i sporządza jego plan odtwórczy
- **kl. 5–6: I.1.1** – omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji
- **kl. 5–6: I.1.2** – rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach
- **kl. 5–6: III.1.1** – uczestniczy w rozmowie na zadany temat

Źródło: podstawa programowa z 2017 r. w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996) – obowiązuje w klasach 5–6 (w klasie 4 – podstawa programowa 2026, Dz.U. 2026 poz. 378).

Kryteria sukcesu

- Potrafię opowiedzieć w **trzech** zdaniach, skąd wzięło się krzesło.
- Potrafię podać **dwie** zasady działania krzesła.
- Potrafię podać **dwa** elementy realistyczne i **dwa** fantastyczne.
- Potrafię zadać pytanie do tekstu.

DO PRZECZYTANIA KLASIE – „JAK POWSTAŁO CZERWONE KRZESŁO”

Jak powstało czerwone krzesło (opis własny do przeczytania klasie, ok. 1 minuty)

W Dolinie Warty rósł bardzo stary dąb. Miał w sobie magię. Podczas burzy w dąb uderzył piorun.

Drewno zabrano do fabryki mebli. Zrobiono z niego setki przedmiotów. Każdy dostał małą cząstkę magii.

Jednym z tych przedmiotów było czerwone krzesło. Podczas przewożenia krzesło znalazło się poza ciężarówką i wpadło do rzeki. Tam znalazło je troje rodzeństwa.

Okazało się, że krzesło spełnia życzenia osoby, która na nim siedzi.

Opis własny, nie fragment książki (powieść jest chroniona prawem autorskim).

KARTKI DO SORTOWANIA (POTNIJ)

- burza i piorun
- fabryka mebli
- ciężarówka z meblami
- rodzice tracą pracę
- krzesło spełnia życzenia
- krzesło samo ucieka
- ciotka zamienia się w małą dziewczynkę
- dom leci w powietrzu

Pierwsze cztery kartki to elementy realistyczne, ostatnie cztery – fantastyczne.

Uwaga na fakty – ściąga dla nauczyciela

- Krzesło powstało z drewna **starego magicznego dębu**, w który podczas burzy uderzył piorun. Z dębu zrobiono **setki** przedmiotów.
- Dzieci znajdują krzesło **w rzece**. Spełnia ono życzenia osoby, **która na nim siedzi**; nie działa na odległość.
- Wiek rodzeństwa: Filip 12, Tosia 11, Kuki 10 lat. Wiki to **zaczarowana ciotka Maryla** (siedmioletnia dziewczynka).
- Rodzice to muzycy, którzy stracili pracę w orkiestrze, a potem pracują na statku „Queen Victoria".
- Opracowania różnie podają kolejność życzeń, osobę, której życzenie unosi dom, i instrumenty rodziców. Nie pytaj o te szczegóły. Uczniowie mogą o nich mówić, jeśli pokażą stronę w swoim egzemplarzu.
- Liczy się książka, nie jej ekranizacja – film z 2009 r. różni się od książki szczegółami.

Przebieg lekcji

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–6 min	Wprowadzenie: krzesło życzeń	• Rysuje na tablicy krzesło i koloruje je na czerwono. Pyta: „Co byście zrobili, gdyby to krzesło spełniało życzenia?". • Podaje temat, pytanie lekcji i kryteria sukcesu.	• Podają pomysły, np. „wyczarowałbym psa", „poleciałabym na wakacje". • Zapisują temat w zeszycie.
6–15 min	Jak powstało krzesło – opis	• Czyta opis z karty pracy. Pyta: „Skąd w krześle magia? Gdzie dzieci je znalazły?". Poleca wykonać zadanie 1.	• Odpowiadają: z drewna magicznego dębu; w rzece. • Wykonują zadanie 1 i sprawdzają je w parach.
15–23 min	Jak działa krzesło	• Pyta: „Co trzeba zrobić, żeby krzesło spełniło życzenie? Czego krzesło nie potrafi?". Zapisuje zasady na tablicy. Poleca	• Odpowiadają: trzeba na nim usiąść; nie działa na odległość; samo się porusza i

		wykonać zadanie 2.	ucieka. • Wykonują zadanie 2.
23–34 min	Zwyczajne czy magiczne?	• Wyjaśnia: element realistyczny mógłby się zdarzyć naprawdę, fantastyczny – tylko w baśni lub w powieści z czarami. Rozdaje kartki z dodatku. Poleca wykonać zadanie 3.	• W parach dzielą kartki na dwie grupy i uzasadniają wybór. • Wykonują zadanie 3.
34–40 min	Pytania do tekstu	• Pokazuje przykład pytania: „Dlaczego krzesło było czerwone?”. Poleca wykonać zadanie 4.	• Układają dwa pytania do opisu i zadają je sąsiadowi.
40–45 min	Podsumowanie i ewaluacja	• Wraca do pytania lekcji. Prosi o dokończenie zdania na karteczce: „Magia w tej książce zaczyna się od…”.	• Dokańczają zdanie i oddają karteczki.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie uznają ciężarówkę lub fabrykę za element fantastyczny, bo wiozą magiczne przedmioty. Reakcja: pytaj, czy taka rzecz mogłaby istnieć naprawdę.
- Uczniowie opowiadają sceny z filmu. Reakcja: liczy się książka; poproś o pokazanie strony.

Ewaluacja lekcji

- Karteczki pokażą, czy uczniowie łączą magię krzesła z dębem.
- Zadania 1 i 2 sprawdzają znajomość treści, zadanie 3 – odróżnianie świata realistycznego i fantastycznego.
- Czy każda para poprawnie podzieliła kartki?

15 pkt
RAZEM

Karta pracy do lekcji 1

Skąd się wzięło czerwone krzesło? Świat zwyczajny i magiczny

Imię i nazwisko ..... Data ..... Wynik: ..... / 15 pkt

Pamiętaj: Krzesło z magicznego dębu spełnia życzenia tego, kto na nim siedzi.

1 Przeczytaj opis sceny z lektury. Wykonaj zadania. ___ / 3 pkt

Jak powstało czerwone krzesło*

W Dolinie Warty rósł bardzo stary dąb. Miał w sobie magię. Podczas burzy w dąb uderzył piorun.

Drewno zabrano do fabryki mebli. Zrobiono z niego setki przedmiotów. Każdy dostał małą cząstkę magii.

Jednym z tych przedmiotów było czerwone krzesło. Podczas przewożenia krzesło znalazło się poza ciężarówką i wpadło do rzeki. Tam znalazło je troje rodzeństwa.

Okazało się, że krzesło spełnia życzenia osoby, która na nim siedzi.

* Opis własny, nie fragment książki. Napisany na potrzeby cyklu na podstawie powieści Andrzeja Maleszki „Magiczne drzewo. Czerwone krzesło".

1.1 Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. ___ / 3 pkt

dębu piorun rzece lesie sosny

1. Krzesło zrobiono z drewna starego _____.
2. Podczas burzy w drzewo uderzył _____.
3. Dzieci znalazły krzesło w _____.

2 Oceń prawdziwość zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. ___ / 4 pkt

1. Krzesło spełnia życzenia osoby, która na nim siedzi.	P	F
2. Krzesło spełnia życzenia na odległość.	P	F
3. Krzesło potrafi samo uciec.	P	F
4. Z magicznego dębu zrobiono tylko jedno krzesło.	P	F

LEKCJA 2 Z 5 · „MAGICZNE DRZEWO. CZERWONE KRZESŁO" – CYKL 5 LEKCJI DLA KLAS 4–6

Filip, Tosia i Kuki – rodzeństwo z czerwonym krzesłem

Pytanie lekcji: Kto z rodzeństwa najlepiej poradziłby sobie z krzesłem życzeń? Lekcja 2 z 5.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasy 4–6
Cykl	„Magiczne drzewo. Czerwone krzesło" – cykl 5 lekcji dla klas 4–6 – lekcja 2 z 5
Temat lekcji	**Filip, Tosia i Kuki – rodzeństwo z czerwonym krzesłem**
Czas	45 minut
Metody	portrety bohaterów na tablicy, czytanie opisu, dobieranie cech w parach, rozmowa o rodzeństwie, dokończenie zdania na karteczce na koniec lekcji
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	egzemplarze książki, karta pracy 2, karteczki

Cel ogólny

Określanie cech głównych bohaterów i ocenianie ich postępowania.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń wymienia głównych bohaterów i podaje ich wiek.
- Uczeń określa cechy Filipa, Tosi i Kukiego.
- Uczeń porównuje rodzeństwo i ocenia, jak sobie radzą razem.
- Uczeń nazywa uczucia bohaterów.

PIERWSZA ŁAWKA

Cele w języku ucznia

- Wymienię bohaterów i powiem, ile mają lat.
- Podam cechy każdego z rodzeństwa.
- Porównam rodzeństwo i ocenię ich współpracę.
- Nazwę uczucia bohaterów.

Wymagania z podstawy programowej

- **kl. 4: Polski IV–VI 2.5** – porównuje i ocenia postępowanie bohaterów, w tym w odniesieniu do własnych doświadczeń
- **kl. 4: Polski IV–VI 5.5** – rozpoznaje i nazywa emocje własne i innych
- **kl. 4: Polski IV–VI 3.6** – wzbogaca słownictwo, stosuje w swoich wypowiedziach różne elementy leksykalne (np. wyrazy neutralne i wartościujące, wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, związki frazeologiczne)
- **kl. 5–6: I.1.11** – wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy
- **kl. 5–6: I.1.18** – wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera

Źródło: podstawa programowa z 2017 r. w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996) – obowiązuje w klasach 5–6 (w klasie 4 – podstawa programowa 2026, Dz.U. 2026 poz. 378).

Kryteria sukcesu

- Potrafię podać imię i wiek każdego z rodzeństwa.
- Potrafię podać **dwie** cechy każdego bohatera.
- Potrafię powiedzieć, kto jest najstarszy, kto średni, a kto najmłodszy.
- Potrafię nazwać **dwa** uczucia bohaterów.

DO PRZECZYTANIA KLASIE – „TROJE RODZEŃSTWA”

Troje rodzeństwa (opis własny do przeczytania klasie, ok. 1 minuty)

Filip ma dwanaście lat i jest najstarszy. Jest odważny.

Tosia ma jedenaście lat. Jest średnia z rodzeństwa – młodsza od Filipa, starsza od Kukiego.

Kuki ma dziesięć lat i jest najmłodszy. Jest ciekawski, a życzenia wypowiada nierozważnie.

Opis własny, nie fragment książki (powieść jest chroniona prawem autorskim).

WYRAZY DO PORTRETÓW (NA TABLICĘ)

najstarszy · średnia · najmłodszy · odważny · ciekawski · nierozważny w życzeniach

Uczniowie dobierają wyrazy do bohaterów i podają przykład z książki.

Pytania do rozmowy

- Po czym poznać, że Filip jest odważny? *(uczniowie podają przykład z książki)*
- Kto z rodzeństwa wypowiada życzenia nierozważnie? *(Kuki)*
- Co sprawia, że rodzeństwo w końcu działa razem? *(wspólny cel: odnaleźć rodziców)*

Uwaga na fakty

- Krzesło powstało z drewna **starego magicznego dębu**, w który podczas burzy uderzył piorun. Z dębu zrobiono **setki** przedmiotów.
- Dzieci znajdują krzesło **w rzece**. Spełnia ono życzenia osoby, **która na nim siedzi**; nie działa na odległość.
- Wiek rodzeństwa: Filip 12, Tosia 11, Kuki 10 lat. Wiki to **zaczarowana ciotka Maryla** (siedmioletnia dziewczynka).
- Rodzice to muzycy, którzy stracili pracę w orkiestrze, a potem pracują na statku „Queen Victoria".
- Opracowania różnie podają kolejność życzeń, osobę, której życzenie unosi dom, i instrumenty rodziców. Nie pytaj o te szczegóły. Uczniowie mogą o nich mówić, jeśli pokażą stronę w swoim egzemplarzu.
- Liczy się książka, nie jej ekranizacja – film z 2009 r. różni się od książki szczegółami.

Przebieg lekcji

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	Wprowadzenie: trzy sylwetki	• Rysuje na tablicy trzy sylwetki różnej wysokości. Pyta: „Kto jest najstarszy, a kto najmłodszy?". Podaje temat i kryteria sukcesu.	• Podpisują sylwetki: Filip – 12 lat, Tosia – 11 lat, Kuki – 10 lat. • Zapisują temat.
5–14 min	Troje rodzeństwa – opis	• Czyta opis z karty pracy. Poleca wykonać zadanie 1.	• Śledzą tekst i podkreślają cechy bohaterów. • Wykonują zadanie 1.
14–25 min	Portrety bohaterów	• Zapisuje wyrazy z dodatku. Prosi pary o dobranie cech do bohaterów z przykładem z książki. Poleca wykonać zadanie 2.	• Dobierają: Filip – najstarszy, odważny; Tosia – średnia; Kuki – najmłodszy, ciekawski, nierozważny w życzeniach. • Podają przykłady z książki.

25–35 min	Rodzeństwo razem	• Zadaje pytania do rozmowy. Pyta: „Jak każde z rodzeństwa pomaga w wyprawie?”. Poleca wykonać zadanie 3.	• Odpowiadają: każde wnosi coś innego, a łączy ich wspólny cel – odnaleźć rodziców. • Wykonują zadanie 3.
35–40 min	Uczucia bohaterów	• Pyta: „Co czują dzieci, gdy rodzice wyjeżdżają na rok?”. Poleca wykonać zadanie 4.	• Nazywają uczucia: smutek, tęsknota, złość na ciotkę, nadzieja. • Wykonują zadanie 4.
40–45 min	Podsumowanie i ewaluacja	• Wraca do pytania lekcji. Prosi o dokończenie zdania: „Krzesło dałbym (dałabym)…, ponieważ…”.	• Dokańczają zdanie i oddają karteczki.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie mylą wiek bohaterów. Reakcja: wróć do sylwetek na tablicy (12, 11, 10 lat).
- Uczniowie podają cechę bez przykładu. Reakcja: pytaj „Po czym to poznałeś?”.

Ewaluacja lekcji

- Karteczki pokażą, czy uczniowie uzasadniają wybór cechą bohatera.
- Zadanie 1 sprawdza znajomość bohaterów, zadania 2–3 – ocenę postępowania, zadanie 4 – nazywanie uczuć.
- Czy każda para podała przykład z książki do jednej cechy?

PIERWSZA ŁAWKA

LEKCJA 3 Z 5 · „MAGICZNE DRZEWO. CZERWONE KRZESŁO" – CYKL 5 LEKCJI DLA KLAS 4–6

Uważaj, czego sobie życzysz! Wydarzenia i ich skutki

Pytanie lekcji: Dlaczego z krzesłem życzeń trzeba uważać? Lekcja 3 z 5.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasy 4–6
Cykl	„Magiczne drzewo. Czerwone krzesło" – cykl 5 lekcji dla klas 4–6 – lekcja 3 z 5
Temat lekcji	**Uważaj, czego sobie życzysz! Wydarzenia i ich skutki**
Czas	45 minut
Metody	oś wydarzeń na tablicy, czytanie opisu, układanie pasków w parach, rozmowa o życzeniach, dokończenie zdania na karteczce na koniec lekcji
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	egzemplarze książki, koperty z paskami wydarzeń (dodatek), karta pracy 3, karteczki

Cel ogólny

Ustalanie kolejności najważniejszych wydarzeń i wyjaśnianie związku między życzeniem a jego skutkami.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń układa najważniejsze wydarzenia w kolejności.
- Uczeń wyjaśnia, jakie skutki ma nieostrożne życzenie.
- Uczeń tworzy plan wydarzeń w punktach.
- Uczeń wyjaśnia, kim jest Wiki i skąd się wzięła.

LEKCJA 5 Z 5 · „MAGICZNE DRZEWO. CZERWONE KRZESŁO" – CYKL 5 LEKCJI DLA KLAS 4–6

Moje życzenie na czerwonym krześle – opowiadanie z dialogiem

Pytanie lekcji: Dokąd poleciał dom i co stało się z krzesłem? Lekcja 5 z 5. Książka kończy się tak, że nie wiemy, co będzie dalej – uczniowie dopisują własny ciąg dalszy.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasy 4–6
Cykl	„Magiczne drzewo. Czerwone krzesło" – cykl 5 lekcji dla klas 4–6 – lekcja 5 z 5
Temat lekcji	**Moje życzenie na czerwonym krześle – opowiadanie z dialogiem**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa o zakończeniu książki, zapis dialogu na wzorze, pisanie według planu, ocena pracy kolegi według listy
Formy pracy	praca z całą klasą, praca indywidualna, praca w parach
Środki dydaktyczne	karta pracy 5, egzemplarze książki

Cel ogólny

Pisanie opowiadania o dalszych losach bohaterów z poprawnie zapisanym dialogiem.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń wyjaśnia, co to znaczy, że zakończenie jest otwarte.
- Uczeń planuje opowiadanie: wstęp, rozwinięcie, zakończenie.
- Uczeń zapisuje dialog z poprawną interpunkcją.
- Uczeń ocenia pracę kolegi według listy.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

„Magiczne drzewo. Czerwone krzesło” – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, klasy 4–6

Podgląd pokazał 12 z 40 stron. Pełna wersja: 40 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- plan cyklu i wskazówki dla nauczyciela: jak przygotować i przeprowadzić lekcje oraz jak oceniać
- Lekcja 1 (45 min): Skąd się wzięło czerwone krzesło?
- Lekcja 2 (45 min): Filip, Tosia i Kuki – rodzeństwo z czerwonym krzesłem – pełny scenariusz (cele, wymagania z podstawy programowej, kryteria sukcesu, przebieg minuta po minucie) i
- Lekcja 3 (45 min): Uważaj, czego sobie życzysz!
- Lekcja 4 (45 min): Rodzina ważniejsza niż pieniądze?
- Lekcja 5 (45 min): Moje życzenie na czerwonym krześle – opowiadanie z dialogiem – pełny scenariusz (cele, wymagania z podstawy programowej, kryteria sukcesu, przebieg minuta po min
- sprawdzian w dwóch grupach (A i B, po 20 pkt) oraz klucz odpowiedzi i zasady oceniania do wszystkich kart.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/cykl-lekcji-jezyk-polski-magiczne-drzewo-czerwone-krzeslo-klasy-4-6